

DR. KOVÁCS GYULA

1899–1987

Állatorvosdoktor, röntgenológus, fényképész, az állatorvos-tudomány doktora, az összehasonlító anatómia és a fejlődéstan tanára, az anatómiai és fejlődéstan intézet, majd az anatómiai és szövettani tanszék tanszékvezető tanára. Ő volt az állatorvosi röntgenológia és röntgendiagnosztika első hazai és nemzetközileg is ismert művelője, 40 éven át az állatorvosképzés hivatásszerető lelkes oktatója.

Kovács Gyula 1899. október 2-án született Szilágysomlyón (Szilágy vármegye, Erdély). Elemi és gimnáziumi tanulmányait itt végezte. Már gimnáziumi tanulmányai során kitűnt rajzkészsége, azonban az akkori időben gyorsan fejlődő fényképészet még inkább vonzotta. E pálya szakavatott mesterévé képezte ki magát, és négy éven át mint fényképész dolgozott. Zenei hajlamát édesapjától örökölte, szépen hegedült.

1922-ben öccsével együtt Budapestre költözött, és keresetükből, esténkénti muzsikálással fenntartva magukat, tanult tovább. 1927-ben állatorvosi, 1928-ban állatorvos-doktori oklevelet szerzett. 1927-től 1929-ig Kőbányán praktizált. 1929-ben a patkolástani intézetben Guoth Gy. Endre professzor gyakornoka volt; ő készítette a patkolástankönyv rajzait.

1934-ben rajzaival díszített állat-egészségügyi kiállítást szerveztek Manningер Rezsővel, Hutýra Ferenc segédtanárával. 1929-től 1934-ig Zimmermann Ágoston

professzor asszisztenseként tevékenykedett. 1934-től a sebészeti és szemészeti klinika adjunktusa volt. 1936-ban fél évet Bécsben töltött Alois Pommer professzor mellett, ahol az állatorvosi röntgenológia szakemberévé képezte ki magát. A sebészeti röntgendiagnosztikából magántanári képesítést szerzett, 1943-tól a sebészeti klinika intézeti tanára lett.

Zimmermann Ágoston nyugdíjba vonulása után, 1947-ben Kovács Gyula átvette az anatómiai és fejlődéstani intézetet. 1948-ban a szövettan oktatását is vállalta mint az anatómiai és szövettani tanszék vezetője. Emellett egy éven át vezette a Magyar Agrártudományi Egyetem állattani tanszékét is. Huszonegy éven át tanította a háziállatok összehasonlító anatómiáját, tájanatómiáját és fejlődéstanát, és nyugdíjba vonulásáig, 1967-ig vezette a tanszékét.

Fáradhatatlan munkaszeretete, alkotókedve nyugdíjas éveiben sem csökkent. Az *Acta Veterinaria Hungarica* szerkesztőbizottságának tagjaként, szakíróként az egyetem és tanítványai lelkes segítőként hosszú éveken át aktívan támogatta a tanszék kutatómunkáját, amíg feleségének halálát követő mély fájdalom meg nem törte, és látásának gyengülése ebben meg nem akadályozta.

Tudományágában, elsősorban a röntgenológiában és a fejlődéstanban, érvényesült leginkább igényes és precíz munkája, melynek eredményeként közel 90 tudományos cikke jelent meg külföldi és belföldi szaklapokban. Jeles tankönyvíró volt. *Fejlődéstan* című tankönyve három kiadást, a *Háziállatok anatómiájának atlasza* című könyve négy kiadást ért meg. Tankönyveit logikus szerkezet és világos stílus jellemzi.

Tudományművelésében a teremtő, az alkotó szorgalmas munka embere volt. A háziállatok röntgenológiájának, röntgendiagnosztikájának első hazai és nemzetközileg is elismert kutatója. Ábrázolási módszerét az állatorvosi röntgenológiai szakkönyvek ma is használják. A ló csánkjáról szóló *The equine tarsus. Topographic and radiographic anatomy* című, színes képekkel illusztrált monográfiáját az Akadémiai Kiadó jelentette meg. Részletesen kidolgozta a háziállatok koponyacsontjainak röntgenanatómiáját is. Említést érdemelnek az anatómiai nomenklatúráról, az oktatásról, a fejlődési rendellenességekről és az anatómia műveléséről írt cikkei.

Tudományos munkásságának elismeréseként 1952-ben az MTA Tudományos Minősítő Bizottságától az állatorvos-tudomány kandidátusa fokozatot, 1960-ban *A csánk tájanatómiája és csontjainak röntgenanatómiája* című disszertációjáért az állatorvos-tudomány doktora fokozatát kapta. 1947-ben az Országos Állategészségügyi Tanács, 1952-ben pedig az MTA állategészségügyi szakbizottsága és hosszú éveken át az *Acta Veterinaria Hungarica* szerkesztőbizottságának tagja volt. A Magyar Orvosok Röntgen Egyesülete is tagjává választotta.

Önzetlen társadalmi munkában segítette az egyetem kutatómunkájának szervezését. Oktatómunkájában pedagógiai tájékozottsága mellett az oktatás szeretete, az alapos, pontos munka iránti igénye mutatkozott meg.

Sokirányú művészi érdeklődése nyilvánult meg az anatómiai, a patkolástani intézetek múzeumi, gyűjteményei fejlesztésében, rendezésében és a Magyar Mezőgazdasági Múzeum újjászervezésében. A művészetben, a zenében, a szép-irodalomban, de főként a filozófiában, a csillagászatban és az atomfizikában tűnt ki széles körű tájékozottságával. Korábbi munkássága révén 1947-ben a Magyar Csillagászati Egyesület a rendes tagjai közé választotta.

Munkájának méltó elismerése nem maradt el. 1951-ben a Magyar Népköztársasági Érdemérem arany fokozatát nyerte el, 1958-ban az Oktatásügy Kiváló Dolgozója kitüntetést kapta, 1962-ben a Szocialista Munkáért Érdemérem kitüntetésben részesült. *Háziállatok anatómiája* tankönyve nívódíjat kapott. Negyvenéves munkásságának elismeréseként 1967-ben a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki. Egyetemünk 1975-ben tiszteletbeli doktorává avatta, 1977-ben vette át aranyoklevelét.

Munkájában mindig a kötelességtudás és a hivatásszeretet vezérelte. Mindenben és mindenkiben azt kereste, ami megbecsülésre érdemes. Nemes, melegszívű ember volt, aki szerényen és csendesen is tudott és akart jó lenni. Hivatástudata, embersége, szerény bölcsessége követendő példa.

1987. február 17-én, rövid szenvedés után, 87 éves korában, Budapesten hunyt el.

Irodalom

Fehér György: Kovács Gyula professzor 85 éves. *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1984. 39. 12. 748.

Fehér György: Dr. Kovács Gyula 1899–1987. *Állatorvosi közlemények*, 1987. 23. 2. 146–147.

Fehér György: Kovács Gyula dr. 1899–1987. *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1987. 42. 7. 388–390.